

Znanstveno-stručni skupovi

Scientific-Professional Meetings

69. ZNANSTVENO STRUČNI SIMPOZIJ: Emergentne infektivne bolesti

Dne 9 prosinca 2005. godine u Klinici za infektivne bolesti »Dr. Fran Mihaljević« u Zagrebu održan je 69. znanstveno stručni simpozij na temu: »Emergentne infektivne bolesti«.

Ovi tradicionalni jesenski sastanci ustanovljeni su prije 49 godina točnije 1956. god. na poticaj prof. dr. Frana Mihaljevića, tada stručnog šefa Bolnice za zarazne bolesti u Zagrebu, i od tada se redovito održavaju, uvijek u prvoj polovici mjeseca prosinca.

U 2005., jubilarnoj pedesetoj godini održavanja ovih sastanaka, pa nadalje, nosit će, ovaj skup, ime našeg učitelja i osnivača suvremene infektologije na tlu Hrvatske, »Dan prof. dr. Frana Mihaljevića«.

Na proteklom sastanku bila je zadana tema, emergentne infektivne bolesti, a među njima je svakako gripa u ovo doba godine, a i svjetskih epidemioloških prilika, bila u centru interesa medicinske javnosti.

Sastanak je započeo pred prepunom predavaonom u Klinici za infektivne bolesti, kratkim umjetničkim programom, a nakon uvodne riječi predsjednice Hrvatskog društva za infektivne bolesti, prof. dr. sc. Tatjane Jeren i prigodnog animacijskog filma, vodstvo sastanka je preuzeo prof. dr. sc. Ilija Kuzman, čiji je uži stručni i znanstveni interes već godinama posvećen respiratornim infekcijama u najširem smislu te riječi.

Pod zajedničkim nazivom: »Je li ptičja gripa uvod u novu pandemiju influence«, izneseno je niz (8) vrlo vrijednih predavanja kliničara, imunologa, epidemiologa i veterinarara, u kojima je cjelovito i svestrasno obuhvaćeno od socijalno psiholoških dilema populacije, preko epidemioloških i patogenetskih karakteristika influence u ptica, te imunopatogenetskih zbivanja s virusom influence, do kliničkih slika, te mogućnosti preventivne zaštite i na kraju liječenja ove prijeteće bolesti.

U svom referatu »Zašto se svijet panično boji nove pandemije influence« prof. Kuzman je postavio četiri osnovna problema, koja izazivaju strah suvremenog društva: 1. Sezonska pojava influence svake godine, 2. influ-

enca u ptica, 3. ptičja gripa kao bolest ljudi i 4. iščekivanje pojave pandemijskog soja virusa influence.

Influenca je »još neukročena pošast iz prošlosti«, a velike pandemije uzrokovane su uvijek bile virusom A, kada zbog velikih promjena antigene strukture dolazi do epidemija velikih razmjera. Sadašnji virus influence A (H3N2) je u cirkulaciji već 37 godina. Imunosni odgovor je tip specifičan, te preboljenje bolesti izazvane jednim tipom, ne štiti od drugoga, a kako su promjene virusa česte, to je potrebno preventivno cijepiti ljude svake godine, (jasno je naglašeno da cijepljenje protiv klasične gripe ne štiti od tzv. ptičje).

Divlje ptice su rezervoar brojnih podtipova virusa influence A, od kojih su većina slabo patogeni. Poseban interes i strah u javnosti izazvao je tip H5N1, visoko patogen tip virusa, od kojih ugibaju zaražene ptice, a ljudi se mogu

također zaraziti u bliskom kontaktu sa zaraženim pticama. Iz jugoistočne Azije bolest se već proširila do istočnih krajeva Turske. Za sada interhumani prijenos virusa nije poznat.

Nova pandemija influence je za očekivati prema epidemiološkim zakonima, bilo da će se raditi o velikim antigenim promjenama u »humanom« tipu virusa influence A, ili će možda doći do mutacija u visoko patogenom H5N1 i njegovoj adaptaciji na ljude, a što znači interhumani prijenos neslučenih razmjera.

Moguću pandemiju influence svakako treba dočekati spremno, prema svim epidemiološkim principima, te nabaviti dovoljno cjepiva protiv nove gripe (cjepivo se očekuje za oko 6 mjeseci), te dovoljnu zalihu novih antivirusnih lijekova – inhibitora neuroaminidaza.

Dr. sc. Vladimir Savić iz Veterinarskog instituta u Zagrebu u svom izvanrednom izlaganju: »Influenca ptica, prošlost, sadašnjost i budućnost« govori o antigenoj strukturi virusa influence, o podtipovima i njihovim kombinacijama te o patogenosti pojedinih kombinacija.

Danas se zna da virusi ptičje influence sudjeluju u rekombinaciji i nastajanju novih podtipova virusa, koji mogu inficirati ljude. Sve do prije 10-ak godina influenza u ptica bila je vrlo rijetka bolest, ali u posljednjem deceniju ona poprima prijetuće razmjere. Neophodno je stoga provoditi vrlo stroge epidemiološke mjere zaštite, a mjere produzete u Hrvatskoj, nakon dijagnosticiranja visoko patogenog virusa H5N1, kod nekoliko ptica doletjelih u naša staništa, mogu služiti za primjer.

Dr. sc. Alenka Gagro iz Imunološkog zavoda u Zagrebu, prikazala je i rastumačila kompleksnu ulogu imunostava u kontroli pandemije influence.

Česte promjene virusa influence mogu umanjiti efikasnost imunostavne reakcije čovjeka. »Tada će težina kliničke slike ovisiti o sposobnosti virusa influence da zaobiđe ili inhibira različite imunološke mehanizme, kojima je cilj eliminacija virusa iz organizma«.

Mr. sc. Vladimir Draženović, mikrobiolog iz Nacionalnog centra za influencu Hrvatskog zavoda za javno zdrastvo u Zagrebu, govorio je o »Osobitostima virusa influence«, antigenoj strukturi i mutacijama u pojedinim velikim svjetskim epidemijama influence. Na temelju analize sačuvanog soja iz pandemije 1918. god. »humani influenza virus razlikuje se od ptičjih nukleotidnih sekvenci u malom broju aminokiselina«, na temelju čega je izvedena hipoteza »da je virus izveden od ptičjeg kratko prije pandemije«.

Hrvatska je preko svog nacionalnog centra za influencu uključena u mrežu 110 laboratorija SZO (Svjetske zdravstvene organizacije), tako da redovito prima najnovija, dnevna izvješća i najvažnije činjenice prenosi odmah u javnost.

Prof. dr. sc. Ira Gjenero Margan sa suradnicima, iz Hrvatskog zavoda za javno zdrastvo, govorila je »Epidemiologija gripe u Hrvatskoj i pripreme za eventualnu pandemiju«.

U Hrvatskoj se registrira oko 200 000 ljudi oboljelih od gripe, a u nekim epidemijama i do 440 000 ljudi. Epidemiološka služba stalno prati grupiranje bolesnika sa simptomima sličnim gripi i provodi brzu dijagnostiku u svrhu što ranijeg otkrivanja i identifikacije virusa, da bi se mogle provesti adekvatne protuepidemijske mjere.

Prim. dr. Željko Baklajić, je sa suradnicima iz Hrvatskog zavoda za javno zdrastvo u svom referatu »Cijepljenje protiv influence« nabraja vrste cjepiva, ističući da se u Hrvatskoj koristi »split« cjepivo protiv influence koje se sastoji od dijelova viriona uzgojenih na embrioniranim jajima. Učinkovitost cjepiva je 70 – 90 %, nešto slabija kod starijih osoba.

Posebno se naglašuje koje dobne skupine i koje profile populacije treba prvo cijepiti (starije, kronične bolesnike, zdravstveno osoblje, štíćenike domova itd.).

»Klinička slika ptičje gripe u ljudi« bilo je izlaganje Mr. sc. Ivana Puljiza i prof. dr. Ilije Kuzmana. U referatu se vrlo iscrpno opisuju kliničke slike tzv. ptičje gripe u ljudi koje mogu pokazivati sve oblike od vrlo blagih do izrazito teških s diseminacijom replikacije virusa, zahvaćenjem brojnih organa i smrtnim ishodom.

Na kraju ovog dijela simpozija su nas kolege Kuzman i Puljiz upoznali s »Novim lijekovima za liječenje i sprječavanje influence«, te ističu i dalje najveću vrijednost zaštitnog cijepljenja, jer specifični antivirusni lijekovi nisu dali očekivane rezultate. Novi antivirusni lijekovi su inhibitori neuraminidaze, odnosno sprečavaju replikaciju i širenje virusa influence iz stanice.

Ovi lijekovi imaju stratešku važnost, jer djeluju na sve viruse influence, i njihova primjena će biti jedini način za sprečavanje i liječenje pandemijskog soja virusa dok se ne proizvede adekvatno cjepivo.

Nakon odmora slijedila su također vrlo zanimljiva predavanja o »Zaštiti medicinskog osoblja pri radu s visoko patogenim mikroorganizmima« autorice doc. dr. sc. Alemke Markotić.

Visoko patogeni mikroorganizmi kao što su virusi Ebola, Lassa, Marburg, virus Kongo krimsko-hemoragijske vručice, korona virusi te SARS, se lako prenose s čovjeka na čovjeka i time direktno ugrožavaju medicinsko osoblje, laboratorijske radnike, te osoblje koje čisti bolničke ili laboratorijske prostore. Neophodno je provoditi niz općih i specifičnih mjera zaštite (izolacija bolesnika, zaštitna odjeća i oprema, regulacija kretanja, stalni nadzor osoblja, koje je u kontaktu s bolesnicima, a u laboratorijima uz sve propisane mjere zaštite, treba raditi samo najneophodniji dijapazon pretraga).

»Izvanbolnički MRSA – nova prijetnja starog patogena« autorice doc. dr. sc. Arijane Tambić Andrašević, upozorava da se i u nas već nalaze izvanbolnički sojevi MRSA, a genotipizacija je pokazala da se oni razlikuju od klonova bolničke MRSA, i sojevi s različitih kontinenata pokazuju različito genetsko porijeklo, ali iste genetske markere virulentnosti i resistencije na antibiotike.

Posljednji zanimljiv referat bio je dr. sc. Davorke Lukas o »Emergentnim bolestima putnika«.

Velika migracija stanovništva zbog turističkih, poslovnih ili nekih drugih razloga dovodi putnike u krajeve svijeta endemske za neke bolesti i o nizu faktora, sa strane domaćina, mikroorganizama, te klimatskih, geografskih i

socioekonomskih prilika, ovisi kako će taj susret proteći. Nažalost zanemarivanje klasičnih endemskih tropskih bolesti (tripanosomijaze, shistostomoze, denge, žute groznice, lišmenioze, resistantne tropske malarije i drugo) dovelo je do njihovog razbuktavanja i još veće opasnosti za putnike u te krajeve.

Simpozij je izazvao veliki interes, rasprava je bila vrlo plodna, postavljana su neka pitanja na koje još danas nije moguće dati decidirani odgovor, ali se mnogo toga razjasnilo ili barem znamo na što još nemamo odgovora.

Tatjana Jeren
Predsjednica Hrvatskog društva za infektivne bolesti

**HRVATSKI LIJEČNIČKI ZBOR
HRVATSKO DRUŠTVO ZA INFEKTIVNE BOLESTI
AKADEMIJA MEDICINSKIH ZNANOSTI HRVATSKE**

5. HRVATSKI KONGRES O INFEKTIVNIM BOLESTIMA s međunarodnim sudjelovanjem

**23. - 27. rujna 2006.
Hoteli Borik, Zadar**

TEME:

1. Bolesti SŽS-a
2. Infekcije respiratornog sustava
3. Imunologija infektivnih bolesti
4. Infekcije u imunokompromitiranih
5. HIV / AIDS
6. Virusni hepatitis
7. Sepse
8. Hemoragijska vrućica
9. Urogenitalne infekcije i spolno prenosive bolesti
10. Gastrointestinalne infekcije
11. Parasitarne bolesti, tropske bolesti i bolesti putnika
12. Zoonoze (rikecioze, bartoneloze, erlihioze)
13. Bolesti koje prenose vektori
14. Infektivne bolesti djece
15. Novosti u antimikrobnoj terapiji
16. Novosti u dijagnostici infektivnih bolesti
17. Cijepljenje i imunoprofilaksa
18. Bolničke infekcije
19. Bioterrorizam
20. Forenzička epidemiologija
21. Slobodne teme

INFORMACIJE:

**Nevenka Jakopović, oec.
Klinika za infektivne bolesti "Dr Fran Mihaljević"
Mirogojska 8, Zagreb
tel. 46 03 240; fax. 46 78 235
e-mail: njakopovic@bfm.hr**